

Τράπεζα Θεμάτων Ιστορία Β' Λυκείου

GI_V_IST_0_13673

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1****1.α.**

(1) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα:

1. Οριστικό Σχίσμα Εκκλησιών
2. Ανακάλυψη της Αμερικής από τον Κολόμβο
3. Ανάκτηση της Κωνσταντινούπολης από τον Μιχαήλ Η' Παλαιολόγο
4. Μάχη του Κλειδίου
5. Πτώση της Βασιλλής

(μονάδες 5)

Απάντηση: 1. Μάχη του Κλειδίου (1014), 2. Οριστικό Σχίσμα Εκκλησιών (1054),
3. Ανάκτηση της Κωνσταντινούπολης από τον Μιχαήλ Η' Παλαιολόγο (1260),
4. Ανακάλυψη της Αμερικής από τον Κολόμβο (1492),
5. Πτώση της Βασιλλής (1789).

(2) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση μία από τις ακόλουθες λέξεις (τρεις λέξεις περισσεύουν): Ομουρτάγ, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειος, Κρούμος, Νικηφόρος Α', Αίμος, Κωνσταντινούπολη, Πόντος.

Τις εχθροπραξίες ανάμεσα στους Βουλγάρους και τους Βυζαντινούς εγκαινίασε ο χάνος _____. Ο αυτοκράτορας _____ εξεστράτευσε τότε κατά των Βουλγάρων και προχώρησε βαθιά στη βουλγαρική επικράτεια. Στις διαβάσεις του _____ ο στρατός του εκμηδενίστηκε ολοκληρωτικά. Ο ίδιος ο αυτοκράτορας έπεσε στο πεδίο της μάχης. Η εμφάνισή του βουλγαρικού στρατού μπροστά στα τείχη της _____ αποτέλεσε το αποκορύφωμα των επιθετικών ενεργειών των Βουλγάρων. Ο επόμενος Βούλγαρος ηγεμόνας _____ συνήψε 30ετή συνθήκη ειρήνης με το Βυζάντιο.

(μονάδες 5)

Απάντηση: Κρούμος, Νικηφόρος Α', Αίμου, Κωνσταντινούπολης, Ομουρτάγ.

1.β. Να αποδώσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: Τρίτη Ρώμη, Ομολογία της Αυγούστας.

(μονάδες 8+7=15)

Τρίτη Ρώμη : Κληρονόμος των πολιτικών ιδεών του Βυζαντίου φιλοδόξησε, μετά την Άλωση, να γίνει η Ρωσία. Η Μόσχα θεωρήθηκε ως Τρίτη Ρώμη, ιδίως από τότε που ο Τσάρος Ιβάν Γ', ο θεμελιωτής της ενότητας των ρωσικών χωρών, νυμφεύθηκε την ανιψιά του τελευταίου βυζαντινού αυτοκράτορα, υιοθέτησε τον δικέφαλο αετό στα λάβαρα του και εισήγαγε στη Μόσχα το βυζαντινό τελετουργικό. *(Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 89 του σχολικού βιβλίου)*

Ομολογία της Αυγούστας: Όταν το 1529 η Δίαιτα αποκήρυξε τον Λουθηρανισμό, οι Γερμανοί ηγεμόνες που ήταν οπαδοί του Λουθήρου αντιτάχθηκαν και διαμαρτυρήθηκαν για τη δίωξη των θρησκευτικών τους πεποιθήσεων. Η διαμαρτυρία αυτή, από την οποία ονομάστηκαν και προτεστάντες ή διαμαρτυρόμενοι (από το λατινικό ρήμα protestor:διαμαρτύρομαι), δεν είχε κανένα αποτέλεσμα. Τον επόμενο χρόνο υπέβαλαν στη Δίαιτα που συγκλήθηκε στη γερμανική πόλη Αυγούστα υπόμνημα με τις βασικές αρχές του λουθηρανισμού, γνωστό ως Ομολογία της Αυγούστας. *(Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 131 του σχολικού βιβλίου)*

ΘΕΜΑ 2

2.α. Να εξηγήσετε ποιος ήταν ο ρόλος της μεσαιας τάξης στη βυζαντινή κοινωνία κατά τον 10ο και τον 11ο αι. μ.Χ.

(μονάδες 12)

Στη διάρκεια του 10ου και του 11ου αι. διαμορφώνεται μια εμποροβιοτεχνική τάξη, η οποία αποτέλεσε την πηγή της αναμφισβήτητης ευημερίας του Βυζαντίου κατά την περίοδο αυτή. Αυτό αποδεικνύεται από την αύξηση της νομισματικής κυκλοφορίας (από το 10ο αι. και εξής). Την τάξη αυτή, που η ακμή της τοποθετείται στο πρώτο μισό του 11ου αιώνα, αποτελούσαν τολμηροί μεγαλέμποροι, οι οποίοι εγκατέλειπαν προσωρινά την οικογένειά τους, για να επιχειρήσουν μακρινά ταξίδια και να εμπορευτούν τα πολύτιμα προϊόντα της Ανατολής (καρυκεύματα, πολύτιμους λίθους και υφάσματα), από τα οποία εξασφάλιζαν τεράστια κέρδη. Η τάξη των επιχειρηματιών, στη διάρκεια του 11ου αι., άρχισε να συμμετέχει ενεργά στην πολιτική ζωή της αυτοκρατορίας. Έτσι, απέκτησε τη δυνατότητα να ενθρονίζει και να εκθρονίζει αυτοκράτορες, όπως λ.χ. τον Μιχαήλ Ε' Καλαφάτη (1041-1042), ενώ τα μέλη της έγιναν δεκτά στο σώμα της Συγκλήτου.

(Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 38 του σχολικού βιβλίου)

2.β. Να εξηγήσετε πώς το κίνημα του Ανθρωπισμού ήρθε σε ρήξη με τις ιδέες και τις αντιλήψεις του Μεσαίωνα.

(μονάδες 13)

Ο άνθρωπος της Αναγέννησης αναζητούσε τρόπους έκφρασης των νέων ιδεών. Έτσι, στράφηκε προς τον ελληνορωμαϊκό πολιτισμό και επιδόθηκε στη συστηματική μελέτη, μετάφραση και σχολιασμό των αρχαίων συγγραφέων. Η στροφή αυτή προς τη βαθύτερη γνώση των ελληνικών και λατινικών γραμμάτων και της αρχαιότητας γενικότερα ονομάστηκε ανθρωπισμός. Βέβαια, το φαινόμενο της αναβίωσης των κλασικών σπουδών δεν είναι καινούργιο, αφού ήδη στα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια του 12ου αι. μελετήθηκαν αρχαία φιλοσοφικά κείμενα. Επίσης οι Βυζαντινοί κατά την περίοδο από τον 10ο έως τον 15ο αιώνα, ιδιαίτερα κατά την εποχή των Παλαιολόγων, ασχολήθηκαν συστηματικά με τη μελέτη της αρχαίας γραμματείας. Η διαφορά έγκειται στο γεγονός ότι ο αναγεννησιακός λόγιος δεν μελετά τον αρχαίο πολιτισμό μόνο σε θεωρητικό επίπεδο, αλλά επιχειρεί να αντλήσει από αυτόν αξίες για τη θεμελίωση του συγχρόνου του κόσμου. Η τάση απομάκρυνσης από το μεσαιωνικό παρελθόν εκφράζεται ήδη από τις τρεις προδρομικές μορφές του ανθρωπισμού, τον Δάντη, τον Πετράρχη και τον Βοκκάκιο.

(Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 118 του σχολικού βιβλίου)

Επιμέλεια: Χαιρέτη Αγγελική